

**METODOLOŠKO UPUTSTVO ZA EVALUACIJU:
1. BOLNIČKOG LIJEČENJA
2. POROĐAJA**

UVOD

Evaluacija je metodološko uputstvo u funkciji praćenja Programa zdravstvene zaštite i zakonskog izvještavanja JZU UKC Tuzla, JZU OB Gračanica i Stacionara JZU dom zdravlja Gradačac (u daljem tekstu stacionarni kapaciteti). Pod praćenjem i izvještavanjem se podrazumjeva kontinuirano i jednoobrazno istraživanje zdravstvenog sistema, tehnička evaluacija i preispitivanje, efektivnost, efektnost, efikasnost, nadzor i mjerenje rezultata rada.

Metodološki model predviđa jedinstvene individualne obrasce sa obaveznom strukturom zakonom propisane statistike liječenih bolesnika u službi za stacionarno liječenje (Obr. br. 3-21-61) i statistika porođaja (Obr. br. 3-21-63). Modeli predviđaju praćnje unutrašnje organizacije i u potpunosti poštuje Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Standarde i normative primarne zdravstvene zaštite, te postepenu implementaciju DRG sistema.

Napomene:

1. Evaluacija programa zdravstvene zaštite i Zakonom propisano izvještavanje je radni materijal koji se dostavlja Zavodu zdravstvenog osiguranja i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona **za dalju proceduru**.
2. Predlaže se pilot evaluacija u trajanju od 3 mjeseca u svim JZU stacionarne zdravstvene ustanove Tuzlanskog kantona.
3. Zavod za javno zdravstvo je spreman **sprovesti edukaciju uposlenika stacionarnih ustanova** za primjenu metodoloških uputstava.
4. Jedinstvenom metodologijom evaluacije u JZU stacionarne zdravstvene ustanove Tuzlanskog kantona objektivno će se testirati validnost Standarda i normativa u oblasti zdravstva.
5. Evaluacija strukture timova stacionarnih kapaciteta je u sastavu početne evaluacije **Izvještaja o radu službe za iskorištenost radnog vremena timova** (tabela 2.1.), a mreža u **Izvještaju o radu bolničko-stacionarnih ustanova** (Obr. br. 3-21-60).
6. Evaluacija:
 - su uslov za institucionalno jačanje zdravstvenog sistema Tuzlanskog kantona;
 - su uslov za Ugovaranje Zavoda zdravstvenog osiguranja i JZU stacionarne zdravstvene ustanove Tuzlanskog kantona;
 - sadrže sve validne elemente za postavljanje „Mreže i kapaciteta bolničke zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona“;
 - sadrže sve validne elemente za unutrašnju i vanjsku kontrolu tj. nadzor nad radom JZU stacionarne zdravstvene ustanove Tuzlanskog kantona i
 - služe za razvoj prava i obaveza korisnika u zaštiti zdravlja i sprečavanju bolesti

U cilju tačnog i jedinstvenog vođenja, sređivanja i izvještavanja u oblasti zdravstvenog informisanja, sačinjeno je metodološko uputstvo sa obavezanim modelima (**obascima početne evaluacije**) vođenja jedinstvene evidencije.

METODOLOŠKO UPUTSTVO
ZA POPUNJAVANJE OBRASCA – PRIJAVA POROĐAJA
(obrazac br. 03-21-63 u prilogu)

Prijava porođaja - **početna evaluacija** popunjava se za svaki porođaj koji je obavljen u bolničko-stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi, a koji se odnosi na plod odvojen od majke poslije 28 nedjelja trudnoće.

Prijava porođaja sadrži podatke o porođaju i porodilji kao i o novorođenoj djeci. Ukoliko se porodilja ili novorođenče premještaju na drugo odjeljenje, zaključiti se prijava porođaja, a otvara se bolesničko-statistički listić.

Prijava porođaja se popunjava prilikom ispisa porodilje iz porodilišta.

U broj dana ležanja računaju se kalendarski dani ležanja, s tim da se dan prijema računa, a dan ispisa ne računa u broj dana ležanja.

Prijava porođaja se popunjava upisivanjem odgovora i upisivanjem odgovarajućeg broja pored odgovora u kućice za šifriranje (u daljem tekstu kućice).

Prijava porođaja popunjava odgovarajući doktor (tačke: 12; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 21.1.; 21.6.; 21.7.; 21.8. i potpis), zdravstveni radnik (Kanton općinu tačke: od 1 do 11 te 20; 21.2; 21.3.; 21.4.; 21.5. i ovjera na kraju) i administrator (tačke od 22-24) koji su odgovorni za tačnost podataka. Time se završava početna evaluacija.

Rok za dostavljanje prijava porođaja je do 5. u mjesecu za predhodni mjesec. Prijave porođaja JZU stacionarnog kapaciteta dostavljaju sa specifikacijom Zavodu za javno zdravstvo TK na dalju obradu.

Zavod za javno zdravstvo odgovara za kompjutersku obradu i **završnu evaluaciju** porođaja i novorođenih.

Rokovi za dostavljanje završne evaluacije - izvještaja o porođaju i novorođenim je kraj aprila (za I tromjesečje); kraj jula (za II tromjesečje); kraj oktobra (za III tromjesečje); kraj januara naredne godine (za IV tromjesečje). Rok za godišnji izvještaj o porođaju i novorođenim je kraj februara naredne za predhodnu godinu.

NAČIN POPUNJAVANJA prijava porođaja (početne evaluacije)

1. Upisati naziv zdravstvene ustanove npr. JZU UKC Tuzla, u kućice upisati šifru zdravstvene ustanove npr. 015 (u prilogu šifre zdravstvenih ustanova).
2. Upisati naziv organizacione jedinice, službe-odjeljenja-klinike, npr. porođajno odjeljenje, u kućice upisati šifru odjeljenja, npr. 046 (u prilogu šifre odjeljenja).
3. Prezime, očevo ime (u nominativu) i ime porodilje upisati velikim štampanim, čitkim slovima (po mogućnosti otkucati na mašinu ili računar).

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TUZLANSKOG KANTONA

4. Datum rođenja upisati u kućice, npr. 010542.
5. Jedinstven matični broj (ID) porodilje upisati u kućice (13 mjesta) npr. 0105942185046.
6. Upisati adresu stanovanja, mjesto, općina, kanton, u kućice upisati šifru općine npr. Tuzla 097 (u prilogu šifre općina).
7. Upisati zanimanje porodilje-posao koji obavlja
8. Upisati u kućice datum prijema (dan, mjesec, godina) npr. 010507.
9. Upisati u kućice datum ispisa (otpusta) dan, mjesec, godina, npr. 010507.
10. Izračunati broj bolničkih dana i broj upisati u kućice, npr. 003.
11. Upisati u kućice broj ranijih porođaja.
12. Upisati u kućice broj ranijih prekida trudnoće i šifru kategorije zadnjeg prekida trudnoće (MKB X).
13. Upisati u kućice datum porođaja dan, mjesec, godina, npr. 020507.
14. Upisati u kućice dijagnozu komplikacije u sadašnjoj trudnoći (MKB X) i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo šifre dijagnoze bolesti ili stanja.
15. Upisati u kućice dijagnozu komplikacije za vrijeme porođaja (MKB X) i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo šifre dijagnoze bolesti ili stanja.
16. Zaokružiti tačan odgovor, kako je porođaj dovršen (prirodno-1; indukovan-2; sekcija-3; vakum-4), odgovor unijeti u kućice i upisati DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo odgovori o dovršenom porodu.
17. Zaokružiti tačan odgovor, porođaj bio: prijevremen-1; na vrijeme-2; sa prolongiranom trudnoćom-3. Unijeti odgovor u kućici i upisati DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo odgovori porodu.
18. Zaokružiti tačan odgovor, stanje porodilje pri ispisu zdrava-1; oboljela-2; umrla obdukovana-3; umrla nije obdukovana-4. Upisati odgovarajući odgovor u kućice i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo odgovori o stanju porodilje pri ispisu-otpustu.
19. Za umrlu porodilju upisati dijagnoza uzroka smrti, u kućice upisati šifru uzroka smrti (MKB X) i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo šifre uzroka smrti porodilje.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TUZLANSKOG KANTONA

20. Zaokružiti broj rođenih novorođenčadi (jedno-1; dvoje-2; troje-3; više od troje 4), u kućice upisati odgovarajući broj i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo odgovori o broju novorođenih.

21. Karakteristike novorođenčadi: ukoliko je rođeno dvoje ili više djece, upisati podatke pojedinačno za svako dijete u tabeli redosljedom rađanja, u kolone ispod odgovarajućeg broja:

21.1. Upisati 1 za živorođeno, 2 za mrtvorodeno.

21.2. Upisati 1 za muško, 2 za žensko novorođenče.

21.3. Upisati težinu u gramima.

21.4. Ukoliko je novorođenče primilo BCG vakcinu upisati 1, a 2 ako nije.

21.5. Ukoliko je novorođenče primilo vakcinu za Hepatitis B upisati 1, a 2 ako nije.

21.6. Ukoliko se dijagnosticira neko patološko stanje kod novorođenčeta upisati šifru po MKB X.

21.7. Upisati stanje novorođenčeta pri ispisu (zdravo-1; mrtvorodeno-2; oboljelo-3; umrlo obdukovano-4; umrlo nije obdukovano-5).

21.8. Ukoliko je novorođenče umrlo upisati osnovni uzrok smrti (MKB X).

21.9. Upisati DRG šifru za svako novorođenče. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo odgovori pod rednim brijevima od 21.1. do 21.8.

Redni brojevi 20 i 21 se moraju slagati u potpunosti.

Ukoliko nisu unesena šifre DRG dalje se unose sljedeće vrijednosti:

22. **Vrijednost BO dana** (ukupna za porodilju i novorođenče/ad), upisivati ako predhodno nisu unesene šifre DRG:

22.1 Intenzivna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.

22.2 Poluintenzivna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.

22.3 Standardna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.

23. **Vrijednost usluga koje nisu ušle u u cijene BO dana** (KM):

23.1 Krv i krvni derivati: unijeti vrijednost u KM u kućice.

23.2 Anesteziološke usluge: unijeti vrijednost u KM u kućice.

23.3 Operativni zahvati: unijeti vrijednost u KM u kućice.

23.4 Ostale usluge: unijeti vrijednost u KM u kućice.

24. **Unijeti ukupnu vrijednost liječenja** (KM), zbir vrijednosti 22. i 23. pitanja.

Na kraju upisati mjesto i datum popunjavanja prijave porođaja, **obavezno potpisano od strane odgovarajućeg doktora i ovjerenu pečatom ustanove.**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TUZLANSKOG KANTONA

METODOLOŠKO UPUTSTVO

ZA POPUNJAVANJE OBRASCA – BOLESNIČKO-STATISTIČKI LISTIĆ (obrazac br. 03-21-61 u prilogu)

Bolesničko statistički listić - **početna evaluacija** popunjava se za svako lice koje je liječeno u zdravstvenim ustanovama za bolničko-stacionarno liječenje zbog bolesti, povrede, stanja i rehabilitacije.

Bolesničko-statistički listić se popunjava prilikom ispisa bolesnika iz bolnice.

U broj dana ležanja računaju se kalendarski dani ležanja, s tim da se dan prijema računa, a dan ispisa ne računa u broj dana ležanja.

Bolesničko-statistički listić se popunjava upisivanjem odgovora i upisivanjem odgovarajućeg broja pored odgovora u kućice za šifriranje (u daljem tekstu kućice).

Bolesničko-statističko listiće popunjava odgovarajući doktor (tačke: 12; 13; 14; 16; 15; 17; 18; 19; 20 i potpis), zdravstveni radnik (Kanton, općina, tačke: od 1 do 11 te 15 i ovjera na kraju) i administrator (tačke: od 21 do 23) koji su odgovorni za tačnost podataka. Time se završava početna evaluacija.

Rok za dostavljanje bolesničko-statističkih listića je do 5. u mjesecu za predhodni mjesec. Bolesničko-statističke listiće JZU stacionarnog kapaciteta dostavljaju sa specifikacijom Zavodu za javno zdravstvo TK na dalju obradu.

Zavod za javno zdravstvo odgovara za kompjutersku obradu i **završnu evaluaciju** bolničkog liječenja.

Rokovi za dostavljanje završne evaluacije - izvještaja bolničkog liječenja je kraj aprila (za I tromjesečje); kraj jula (za II tromjesečje); kraj oktobra (za III tromjesečje); kraj januara naredne godine (za IV tromjesečje). Rok za godišnji izvještaj bolničkog liječenja je kraj februara naredne za predhodnu godinu.

NAČIN POPUNJAVANJA bolesničko-statističkog listića (početne evaluacije)

1. Upisati naziv zdravstvene ustanove npr. JZU UKC Tuzla, u kućice upisati šifru zdravstvene ustanove npr. 015 (u prilogu šifre zdravstvenih ustanova).

2. Upisati naziv organizacione jedinice/službe-odjeljenja-klinike, npr. interno odjeljenje, u kućice upisati šifru odjeljenja, npr. 041 (u prilogu šifre odjeljenja).

3. Prezime, očevo ime (u nominativu) i ime bolesnika upisati velikim štampanim, čitkim slovima (po mogućnosti otkucati na mašinu ili računar).

3.1. Ispunjava se samo za novorođrnu djecu u dječijem boks. Upisati identično prezime, očevo ime (u nominativu) i ime majke (kao na prijavi porođaja).

4. Datum rođenja upisati u kućice, npr. 010542.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO TUZLANSKOG KANTONA

5. Jedinstven matični broj (ID) bolesnika upisati u kućice (13 mjesta) npr. 0105942185046.
 6. Upisati spol bolesnika, u kućice šifrirati, muško – 1, a žensko – 2.
 7. Upisati adresu stanovanja, mjesto, općina, kanton, u kućice upisati šifru općine npr. Tuzla 097 (u prilogu šifre općina).
 8. Upisati zanimanje bolesnika-posao koji obavlja,
 9. Upisati u kućice datum prijema (dan, mjesec, godina) npr. 010507.
 10. Upisati u kućice datum ispisa - otpusta bolesnika (dan, mjesec, godina) npr. 010507.
 11. Izračunati broj BO dana i broj upisati u kućice, npr. 003 (tri dana)
 12. Upisati uputnu dijagnozu na latinskom.
 13. Zaokružiti odgovarajući odgovor zbog čega je pacijent liječen (1-4) i unijeti u kućice (bolest-1; povreda-2; rehabilitacija-3 i drugo-4).
 14. Upisati konačnu/e dijagnozu/e (MKB X) i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unose se samo šifre dijagnoze bolesti ili stanja.
 15. Upisati broj istorije bolesti.
 16. Upisati vrstu operativnog zahvata i DRG šifru. Do uspostavljanja DRG praćenja usluga unosi se samo vrsta operativnog zahvata.
 17. Zaokružiti broj pored mjesta povrede (1-4), u kućice upisati taj broj. Mjesto povrede može biti: na radu-1; na putu ili povratku sa rada-2; u domaćinstvu-3 i ostalo-4.
 18. Upisati spoljni uzrok povrede
 19. Zaokružiti broj pored stanja pri ispisu (1-5), u kućice upisati odgovarajući broj. Stanje pri ispisu može biti: izliječen-1; poboljšan-2; neizliječen-3; umro-4; i premješten u drugu zdravstvenu ustanovu-5.
- Za one bolesnike koji su ležali zbog rehabilitacije zaokružiti broj pored ishoda rehabilitacije (1-6), u kućice upisati odgovarajući broj. Ishod rehabilitacije može biti: osposobljen za posao-6; nije osposobljen za posao-7 i potreban nastavak liječenja-8.
20. Za umrle bolesnike upisati dijagnozu uzroka smrti (MKB X), u kućice upisati šifru tog uzroka npr. I63 (MKB X).

Ukoliko nisu unesena šifre DRG dalje se unose sljedeće vrijednosti:

21. Vrijednost B.O. dana

- 21.1. Intezivna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.
- 21.2. Poluintezivna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.
- 21.3. Standardna njega: unijeti broj BO dana i vrijednost u KM u kućice.

22. Vrijednost usluga koje nisu ušle u cijene B.O. dana (KM):

- 22.1. Krv i krvni derivati: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.2. Citostatici: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.3. Anesteziološke usluge: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.4. Ugrađeni materijal: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.5. Operativni zahvati: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.6. Dijagnostičke usluge iznad ½ cijene BOD: unijeti vrijednost u KM u kućice.
- 22.7. Ostale usluge: unijeti vrijednost u KM u kućice.

23. Unijeti **ukupnu vrijednost liječenja (KM)**, zbir vrijednosti 21. i 22. pitanja.

Na kraju upisati mjesto i datum popunjavanja bolesničko-statističkog listića, **obavezno potpisanu od strane odgovarajućeg doktora i ovjerenu pečatom ustanove.**